

ECONOMIA SOCIALĂ A GRUPURILOR VULNERABILE

*Doru Buzducea (coord.)
Editura Polirom, Iași, 2013*

Daniela Gaba^[1]

Volumul „Economia socială a grupurilor vulnerabile” a apărut în cadrul proiectului *Prometeus – promovarea economiei sociale în România prin cercetare, educație și formare profesională la standarde europene*, cofinanțat prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane (POS DRU) 2007-2013. Sub coordonarea prof. dr. Doru Buzducea de la Universitatea din București, cartea oferă o imagine de ansamblu asupra inițiativelor de economie socială din România, imagine întregită prin prezentări amănunțite ale situațiilor grupurilor sociale cu cel mai mare risc de excluziune socială. Volumul reprezintă o selecție de studii ale unor cercetători și specialiști din domeniu, fiecare tratând problematica unei anumite categorii vulnerabile de populație pentru care au fost dezvoltate inițiative de economie socială.

Capitolul unu, semnat de Mircea Alexiu, reprezintă o introducere utilă în sfera economiei sociale. Autorul realizează un scurt istoric al economiei sociale în Europa, distingând cinci modele principale de economie socială, și continuă cu analiza evoluției politicilor publice din domeniul incluziunii în România prin raportare la cadrul conceptual și la politicile publice europene. Relația dintre mai multe concepte-cheie este analizată pentru a facilita o mai bună înțelegere a specificului actual al economiei sociale în România. Capitolul se încheie cu o detaliere a aspectelor relevante legate de POS DRU și de Programul Operațional Regional ca principale mecanisme de finanțare a proiectelor de economie socială în România.

---

^[1] Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Universitatea din București, Str. Șchitu Măgureanu nr. 9, Sector 5, București, tel.: 0735.659.399, e-mail: daniela.gaba@yahoo.com.

Capitolul doi, elaborat de Cristina Baci, tratează economia socială din perspectiva politicilor sociale antișomaj. Capitolul debutează cu o introducere în problematica ocupării forței de muncă în România, șomajul fiind analizat în calitate de cost social al trecerii la economia de piață, și continuă cu o scurtă prezentare a evoluției ratei șomajului în perioada postdecembristă, urmată de o analiză a principalelor disparități de dezvoltare dintre cele opt regiuni de dezvoltare ale României. Capitolul continuă cu prezentarea principalelor măsuri active și pasive de protecție socială a șomerilor din țara noastră și se încheie cu o serie de precizări conceptuale legate de termenul de „economie socială” și cu exemplificări ale câtorva proiecte de economie socială care vizează incluziunea pe piața muncii în România.

Capitolul trei, semnat de Irina Petrovici, particularizează problema integrării pe piața muncii la specificul persoanelor cu dizabilități. Autoarea începe prin a trasa cadrul teoretic al dizabilității și continuă cu o serie de aspecte relevante legate de incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități în Europa. În finalul capitolului sunt prezentate exemple de bune practici din Spania și Marea Britanie.

Capitolul patru este elaborat de George Rădulescu împreună cu Mariana Sandu și abordează problematica complexă a incluziunii sociale a populației rrom. Autorii semnalează o serie de inconsistențe ale strategiilor și politicilor de incluziune socială a rromilor în România, inconsistențe care au condus la rezultate sporadice în pofida numeroaselor inițiative sociale întreprinse în domeniu. Cauzele cercului vicios al excluziunii sociale a rromilor în România sunt analizate printr-o abordare din perspectivă istorică, începând cu perioada robiei și cu cea a emancipării din timpul Principatelor, continuând cu perioada interbelică și cu deportările din timpul celui de-al doilea război mondial, cu politica de asimilare a rromilor caracteristică regimului comunist și terminând cu situația actuală.

Capitolul cinci, elaborat de Ioan Durnescu, reprezintă o incursiune în dificila problematică a (re)integrării sociale a foștilor deținuți; sectorul non-profit și statul sunt văzuți ca protagoniști ai unui joc de forțe în care cooperarea devine sigura soluție de câștig de ambele părți. Sunt analizate demersurile întreprinse de stat precum și o serie de inițiative

ale societății civile din România în scopul facilitării accesului foștilor deținuți pe piața muncii.

Capitolul șase, conceput de Mihaela Tomiță, abordează problematica consumatorilor de droguri. În prima parte a capitolului este trasat cadrul conceptual al consumului de droguri, autoarea realizând o taxonomie a teoriilor și modelelor explicative. Capitolul continuă cu descrierea cadrului legislativ internațional și național în domeniul drogurilor și mai apoi cu o perspectivă integrativă asupra intervențiilor de asistență socială a consumatorilor de droguri, precum și cu o analiză a actualului sistem integrat de asistență a acestei categorii de populație în țara noastră. În continuare autoarea abordează problematica reinsertiei sociale a consumatorilor de droguri cu o privire atentă asupra integrării acestora în muncă și oferă câteva exemple de bune practici din cel de-al treilea sector.

Capitolul șapte, elaborat de Mihaela Ștefan, abordează problematica familiilor monoparentale. Autoarea analizează evoluția familiei de la tradițional la modern, punctând apariția unor noi tipologii familiale, precum și alte schimbări majore care amplifică dezbaterile cu privire la dificultățile și riscurile întâmpinate de familiile contemporane. Monoparentalitatea este prezentată atât ca un efect al separării/divorțului, cât și ca un efect al altor fenomene de natură psiho-socială, precum decesul unuia dintre părinți sau opțiunea autoasumată (așa-zisele „mame singure prin opțiune”). Autoarea evidențiază necesitatea creșterii responsabilității sociale cu privire la familie, în general, și la familiile monoparentale, în special.

Capitolul opt, semnat de Monica Alexandru, abordează problematica tinerilor proveniți din centrele de plasament. Autoarea descrie cadrele legislative europene și naționale și principalele prestații și servicii sociale destinate acestora. Ultima parte a capitolului cuprinde o detaliere a politicilor privind ocuparea tinerilor, însoțită de exemple de bune practici dezvoltate în sistemul public de asistență socială în parteneriat cu organizații neguvernamentale din România și din străinătate.

Capitolul nouă, semnat de către coordonatorul volumului, prezintă situațiile anumitor categorii de copii și tineri aflați în situații de risc: copii separați de familie, copii expuși riscului de abuz, neglijare sau exploatare, copii cu dizabilități, cei cu unul sau ambii părinți plecați la

muncă în străinătate, copii rromi și cei care trăiesc cu HIV/SIDA, precum și copii și adolescenții consumatori de droguri. Fiecare dintre aceste categorii este analizată din perspectiva dificultăților și riscurilor sociale specifice și a ofertei de servicii sociale comunitare destinate lor. Capitolul se încheie cu o serie de recomandări pentru îmbunătățirea sistemului de protecție specială a copiilor în situații de risc din țara noastră.

Capitolul zece, semnat de Georgiana Anton Rentea și de Adelina Băncilă, reprezintă o analiză a situației persoanelor cu o formă de protecție în România. Autoarele evidențiază necesitatea intensificării eforturilor de integrare a refugiaților pe piața muncii și pledează pentru dezvoltarea unor servicii integrate în acest sens. Capitolul analizează statutul legal al persoanelor cu o formă de protecție în România și evaluează nivelul accesului acestora pe piața muncii și la cursuri de formare profesională. Autoarele prezintă principalele aspecte care justifică considerarea persoanelor refugiate ca un grup vulnerabil și continuă prin a discuta implicațiile conceptului de economie socială asupra acestora și prin prezentarea unor modele de bune practici din țări precum Canada, Germania și Spania.

Volumul abordează o temă de actualitate și de maximă importanță pentru România și pentru întreg spațiul comunitar, reprezentând o resursă valoroasă atât pentru studenții din domeniul științelor sociale cât și pentru specialiștii din domeniu și pentru decidenții politici, precum și pentru oricine altcineva interesat de inițiativele economiei sociale destinate incluziunii sociale a grupurilor vulnerabile în România.